

REȘUL E ISTORIE

răspunsuri la cele mai ciudate
întrebări ale istoriei

Tom Holland,
Dominic Sandbrook
și Iain Hollingshead

Ilustrații de Adam Doughty

Traducere din limba engleză de Ioana Avădănei

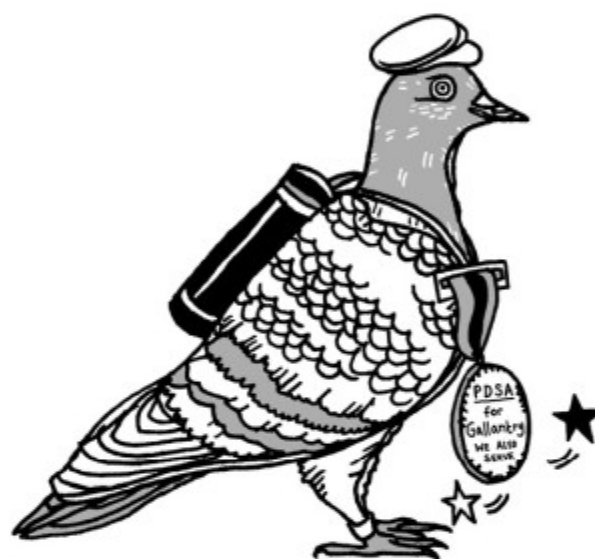
Cuprins

<i>Introducere</i>	9
Top 10 cele mai dezastruoase petreceri din istorie.....	13
Voi puteți rezolva cel mai celebru caz de crimă din istoria Angliei?.....	24
Cum au câștigat porumbeii războiul – și au pierdut pacea.....	33
Cum să preparați un rosbif ca în Marea Britanie a secolului al XVIII-lea	39
Sparta.....	45
Patru războaie și o înmormântare: începuturile lui Winston Churchill.....	50
Monstrul din Loch Ness există?	60
Cupa Mondială a prim-miniștrilor	65
Celelalte înregistrări din afacerea Watergate	74
Povești de adormit copiii și mese rotunde: lunga viață de apoi a regelui Arthur.....	85
Cea mai faimoasă evadare.....	90
Top 10 eunuci din istorie	97
Ce mare lucru au făcut perșii pentru noi?.....	105
Sucesiunea Tudorilor, sezonul 2	111
Vikingii pornesc către est.....	120
O <i>Love Island</i> istorică: interviul	126
Top 10 „Ce s-ar fi întâmplat dacă...?”	134
Cowboy, indieni și idioți: Vestul sălbatic	144

Opt motive pentru care a câștigat Nelson Bătălia de la Trafalgar	151
Restul e modă.....	160
Top 10 teorii despre Atlantida	164
Misterul Omului din Somerton.....	173
Robin Hood: bărbați în rescieri	178
Jeremy Thorpe: un scandal britanic	183
Oxfordul și orcii: începuturile lui J.R.R. Tolkien	191
Ascensiunea și (aproape) decăderea Imperiului Așanti	196
Top 10 câini din istorie.....	202
Trandafirul alb	212
Ghicește-mi un sărut: puterea și poezia unei curtezane coreene	218
O încununare a realizărilor – și dezastrelor	223
Bătălii, blănuri, baraje, bogătani, Baldwin și brașoave: remarcabila istorie a biberului canadian.....	228
Top 10 amante din istorie.....	234
Cupa Mondială a regilor și reginelor: sezonul premiilor.....	245
Ce-a fost așa mare lucru la Alfred cel Mare?	256
Autopsia lui Rasputin.....	262
Șapte minuni nepieritoare ale orașului Babilon	267
De ce teoriile conspirației se viralizează	273
Cum a fost creat (filmul cu) Ronald Reagan.....	279
La ce să te aștepți când aștepți un copil... în Marea Britanie în secolul al XVII-lea.....	287
Cum devii cea mai mare femeie-faraon din istorie?	291
Top 12 prim-miniștri australieni.....	297
Este împăratul Nero cel mai rău om din istorie?.....	305
Spiritele Crăciunurilor trecute	310

Turul ghidat <i>Restul e istorie</i>	316
Cum ajunge un sclav camerunez din secolul al XVII-lea general rus?	324
De ce a fost asasinat Iulius Caesar?	330
Cele mai tari atuuri ale ultimilor împărați latino-americiani	334
Războiul din Insulele Falkland: frontul de acasă.....	342
Primul aboliționist activist	352
Adevăratul cod al lui da Vinci.....	357
Cupa Mondială... a zeilor	371
Jocurile Olimpice: antice și moderne	379
Ce fel de chefliu de Sfântul Patrick ești tu?.....	387
Top 5 președinți francezi ai celei de-a Cincea Republici	393
Omul nostru din San José.....	401
Când a luat sfârșit de fapt Imperiul Roman?	410
<i>Mulțumiri</i>	417
<i>Index</i>	419

Cum au câștigat porumbeii războiul - și au pierdut pacea

Porumbeii au o reputație proastă. Când era Ken Livingstone primarul Londrei, i-a botezat „șobolani zburători” și a cheltuit aproape 350.000 de lire pe ulii care să-i alunge din Piața Trafalgar¹. Nu știa că ei merită cu vârf și îndesat un loc de onoare în istoria militară alături de mai celebrii ocupanți de bronz ai pieței.

Iată unele dintre momentele principale ale lungii și glorioasei istorii a colaborării dintre om și porumbel.

1. Uliii au omorât 130 de porumbei, ceea ce înseamnă un cost de 2.692 de lire pe cap de porumbel mort.

Tatăl, fiul și sfântul porumbel

Porumbelul sălbatic se bucură de o reputație mult mai bună decât cel care trăiește pe lângă comunitățile umane, în parte grație Bibliei. Porumbelul este cel care se întoarce la Noe cu vestea că s-a scurs apa de pe fața pământului în Geneza 8¹ și tot un porumbel apare în Evangheliile ca simbol al Sfântului Duh în timpul botezului lui Isus.

Dar nu doar creștinismul cinstește umilul porumbel. Simbol al păcii, castității și monogamiei fidele, porumbeii apar și în mitologia egipteană și în cea greacă: Afroditei i se aduceau ofrande de porumbei (așa cum se aduc și astăzi Coloanei lui Nelson și altor statui din Piața Trafalgar).

Jocurile olimpice din Antichitate includeau un moment simbolic în care se dădea drumul unor porumbei, ceremonie reprodusă în epoca modernă până când trei dintre ei au fost incinerați de flacăra olimpică la Seul, în 1988.

A venit, a văzut, a eliberat un porumbel

După cum știu turiștii care vizitează Piața Trafalgar, porumbeii sunt păsări sociabile, care nu se tem de oameni. Din acest motiv sunt relativ ușor de domesticit, dacă doriți așa ceva. Relația dintre om și porumbel are o istorie de 5.000 de ani, începând cu egiptenii, care îi trimiteau în toată țara cu mesaje de avertizare de fiecare dată când Nilul era pe cale să se reverse.

Nimeni nu e foarte sigur cum funcționează acest simț al orientării. Ar putea avea legătură cu soarele sau cu câmpul magnetic al Pământului – dar un lucru este cert: hrana este un factor motivator important, așa cum este și în cazul adolescenților din ziua de azi. Cei mai buni porumbei au o autonomie de aproape 1.000 de kilometri, adică dublă față de a celor mai multe automobile Tesla (și de 25 de ori mai mare decât a rachetei SpaceX Starship a lui Elon Musk).

1. Una dintre puținele dăți când *Urzeala tronurilor* nu respectă cu acuratețe istoria este atunci când se folosesc corbi în loc de porumbei pentru a comunica.

În anul 50 î.e.n., romanii erau fascinați de porumbeii voiajori. Potrivit lui Pliniu, pe la acea vreme o pereche se vindea cu 400 de denari, de două ori cât leafa anuală a unui legionar. Și nu după mult timp comandanții militari și-au dat seama că acest simbol costisitor al păcii ar putea fi și mai util ca instrument de război, mai ales dacă teritoriul dincolo de care aveai nevoie să transmiți un mesaj era ocupat de un adversar.

Iulius Caesar a folosit porumbei în Galia pentru a trimite mesaje între diverse părți ale armatei sale, iar în Bătălia de la Mutina din 43 î.e.n. generalul Decimus Brutus a trimis mesaje pentru a sparge asediul.

Aproape două milenii mai târziu, în 1870, porumbeii au fost folosiți într-un mod similar în timpul asedierii Parisului. Când trupele prusace au împresurat orașul, francezii au dat drumul unor porumbei din baloane cu aer cald pentru a transmite peste un milion de mesaje în capitală și în afara ei.

La acea vreme, cursele de porumbei voiajori intraseră în conștiința oamenilor ca sport, mai ales în rândul aristocrației (la mijlocul secolului XX, deveniseră un sport al clasei muncitoare, căruia i se spunea cursele de cai ale săracului). Cursele de porumbei voiajori erau deosebit de populare în Belgia, unde Paul Julius Reuter, fondatorul agenției de presă, a început să folosească porumbei în anii 1850 pentru a transmite știri între Bruxelles și Germania, fiind un mijloc mai rapid decât oricare altul.

Porumbelul merge înainte

În 1914, porumbelul era parte integrantă a războiului modern. După cum a scris general-locotenentul Fowler, comandantul Comunicațiilor și Transmisiunilor din Armata Britanică, la sfârșitul Primului Război Mondial: „Dacă ar deveni necesară renunțarea imediată la orice linie și metodă de comunicare utilizate pe front, în afară de una, și ar rămâne la latitudinea mea să aleg acea unică metodă, aş alege fără șovăială porumbeii. Când bătălia e în toi și totul cedează în fața focului de baraj și de mitralieră, ca să nu mai zic de atacurile cu gaze și bombardamente, la porumbel căutăm ajutor”.

Așa se explică mai ușor faimosul episod în care căpitanul Blackadder este judecat de o curte marțială pentru că l-a împușcat pe Speckled Jim, iubitul porumbel al generalului Melchett.

În ultimul an de război, un faimos porumbel american botezat Cher Ami a jucat un rol-cheie în eliberarea Diviziei 77 a Armatei SUA. Bombardată din greșeală chiar de ai lor, americanii erau disperați să trimită un mesaj. Dar mai aveau doar trei porumbei. Primul a fost împușcat mortal de germani. Al doilea a avut aceeași soartă. Al treilea, Cher Ami, a fost și el împușcat, dar a continuat să zboare, grav rănit, și a reușit să răzbească până la cartierul general. Și-a pierdut un picior și vederea, dar a fost răsplătit cu Croix de guerre.

Deși nu i s-au acordat onoruri militare complete, Cher Ami mai este și azi împăiat și expus la Institutul Smithsonian din Washington, DC.

Le pigeon de résistance

Porumbeii mai erau în vogă și în al Doilea Război Mondial, un conflict pe care tindem să-l asociem cu tehnologii mai avansate, precum bombele săltărețe, *U-boot*-urile și armele nucleare.

În 1940, când rețelele de spionaj britanice s-au prăbușit după ocuparea rapidă de către naziști a Europei de Vest, era o nevoie disperată de a afla ce se întâmpla în teritoriile ocupate. Porumbeii – care pot să zboare în medie cu 96 km/oră în decurs de șase ore de zbor neîntrerupt – au fost soluția ideală.

MI14, Subsecția D, o soră mai puțin cunoscută a MI5 și MI6, a convins RAF să lanseze porumbei în Franța, Belgia și Țările de Jos. De picioarele porumbeilor erau legate cutiuțe de tablă cu întrebări precum: „Care sunt desfășurările de trupe germane din zonă?” sau „Cât de bună este acoperirea BBC?”.

Unii porumbei au fost mâncați de fermieri francezi flămânzi.

Alții s-au întors totuși acasă cu informații extraordinar de utile, inclusiv amplasarea unor stații radar germane și locurile de lansare a rachetelor V-2. Un preot catolic, care învățase caligrafia în China, a reușit să scrie atât de mărunț, încât raportul său a generat 12 pagini

de informații utile. Acesta i-a fost arătat lui Churchill, un mare admirator al cutezanțelor nesăbuite, care considera că întruchipau spiritul rezistenței.

În timpul războiului, guvernul britanic a desfășurat aproape 250.000 de eroi aviari. Dintre aceștia, cel mai faimos a fost Winkie, unul dintre numeroșii porumbei amplasați de RAF în avioane în eventualitatea că echipajul va fi nevoit să aterizeze forțat și radioul nu funcționa. Într-o zi, Winkie s-a întors acasă, murdar de kerosen în urma unui accident, fără niciun mesaj. Proprietarul porumbarului a reușit să afle coordonatele avionului doborât pe baza timpului realizat și a vitezei porumbelului.

După ce tot echipajul a fost salvat, Winkie a primit o medalie și a fost invitat la un dineu la RAF, unde nu a fost niciun porumbel în meniu.

Permis de șoim

Și naziștii au încercat să folosească porumbei împotriva Marii Britanii, provocând o panică uriașă – și o răzgândire stânjenitoare.

La începutul războiului, MI5 a înființat o Unitate de Distrugere a Șoimilor, singura sa divizie cu permis pentru a ucide. Erau îngrijorați că șoimii de pe coasta sudică vor intercepta și vor omorî porumbeii britanici care se întorceau acasă cu informații vitale. În timp ce conducea mașina pe falezele britanice încercând să omoare acești șoimi, unul dintre ofițerii MI5 din această unitate a căzut de pe o stâncă și a murit.

Mai târziu, au apărut rapoarte despre porumbei naziști care survolau rapid Insulele Scilly. Pentru a-i contracara, MI5 a decis că avea totuși nevoie de o unitate de șoimi pentru a intercepta acești interlopi înaripați. A trimis o echipă în Insulele Scilly ca să dreseze șoimii pe care nu-i omorâseră deja. Dar, deși șoimii erau dispuși să învețe, nu puteau să distingă între un porumbel nazist rău cu pas de găscă și unul britanic brav.

Singurii porumbei omorâți de șoimi au fost, din nefericire, britanici.

Armata de Eliberare a Porumbeilor Chinezi

După al Doilea Război Mondial, Marea Britanie a ținut o ședință a Subcomitetului comun al serviciilor de informații pe tema porumbeilor, analizând dacă porumbeii mai puteau juca un rol în epoca atomică. De exemplu, puteau ei să zboare prin nori radioactivi?

Cu toate acestea, așa cum a fost cazul atâtor lucruri în epoca postbelică, SUA au fost cele care le-au furat startul britanicilor, lansând deasupra Uniunii Sovietice porumbei de care atașaseră camere minuscule.

Astăzi, se pare că Armata de Eliberare a Poporului Chinez antrenează 10.000 de porumbei călători în eventualitatea unui atac cibernetic care le-ar bloca comunicațiile. Când Gordon Corera, corespondentul pe securitate al BBC și autorul volumului *Secret Pigeon Service*, a întrebat surse din serviciile de informații din Marea Britanie dacă ele erau la fel de pregătite, n-a primit niciun răspuns.

Poate că Marea Britanie ar trebui să adauge „decalajul porumbeilor” pe lunga sa listă de îngrijorări cu privire la ascendentul chinezilor în secolul XXI.